

Barnkonsekvensanalys Församlingsinstruktion Huddinge pastorat 2024

Inledning och bakgrund

En barnkonsekvensanalys ska göras vid beslut som får långsiktiga effekter för barn och vid beslut av övergripande eller strategisk karaktär. Barnkonsekvensanalysen är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och visa på barnets bästa. I en barnkonsekvensanalys ska barnets rättigheter och barnets röst presenteras, problematiseras och tas ställning till.

Principen om barnets bästa ska väga tungt, men det kan finnas situationer då andra intressen väger tyngre och därmed får företräde. När ett enskilt barns bästa eller en grupp barns bästa måste ge vika för andra intressen bör beslutsfattaren redogöra för kompensatoriska insatser. Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan beslutsfattare arbeta med och säkerställa att barnperspektivet finns med i besluten.

Barnkonsekvensanalysen innehåller en kartläggning av barns och ungas situation i kommunen, barnens röster i frågor som rör målen och en analys utifrån kartläggningen och barnens svar.

Syfte och aktuell frågeställning

Denna barnkonsekvensanalys kompletterar andra konsekvens- och riskanalyser som genomförs.

Barnkonsekvensanalysen syftar till att lyfta fram barnrättsperspektivet i frågor som rör Huddinge pastorats församlingsinstruktion.

Syftet är att analysera och bedöma vilka konsekvenser församlingsinstruktionen, FIN, kan få för barn och unga 0-18 år.

Styrdokument

Barnkonventionens fyra grundläggande principer ska alltid beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.

Alla barn har rätt till liv och utveckling.

Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

I Första avdelningen i Kyrkoordningen, som är Svenska kyrkans regelverk, finns följande ord: I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet.

Kartläggning

Här nedan redogörs statistik och analyser kring barns och ungas ekonomi, psykiska hälsa och trygghet. Statistiken och analyserna bygger på intervjuer av barn och undersökningar som rör barn i Sverige eller mer specifikt barn i Huddinge kommun.

Antal barn och unga i Huddinge kommun

2020 bodde det 113 234 personer i Huddinge kommun varav ca 28 000 barn under 18 år.¹

Ekonomi

Huddinge kommun tillhör en av de kommuner i Sverige som har en lägre andel barn som lever med låg ekonomisk standard än många andra kommuner. I Huddinge finns 4 176 barn mellan 0 till 19 år med låg ekonomisk standard. Av barnen födda i Sverige har 11,7 % låg ekonomisk standard. Av de utrikes födda barnen har 36,7 % låg ekonomisk standard (2021). Man kan jämföra med grannkommunen Botkyrka där barnen födda i Sverige har 20,9 % låg ekonomisk standard och de utrikes födda barnen har 41,3 % låg ekonomisk standard. År 2021 låg gränsen för låg ekonomisk standard för en ensamstående person på 167 000 kronor, vilket motsvarar en disponibel inkomst på 13 900 kronor i månaden.²

Hur barn och unga mår

Statistik från 2023 visar att de flesta barnen mår bra och ofta känner sig nöjda med sig själva, men det finns en skillnad mellan pojkar och flickor. Det är 93 procent bland pojkarna som mår ganska eller mycket bra, vilket kan jämföras med 80 procent bland flickorna. Det är inte riktigt lika många barn som känner sig nöjda med sig själva (ganska ofta/för det mesta), där det är 80 procent bland pojkarna och 70 procent bland flickorna.³

Även om de flesta har gott psykiskt välbefinnande eller god livstillfredsställelse är psykiska besvär vanligt. Bland skolbarn kan det handla om att känna sig irriterad eller på dåligt humör, att ha svårt att somna eller att känna sig nedstämd.

Både skolbarn och vuxna under 30 år svarar oftare än andra att de känner sig stressade. För skolbarn handlar stressen ofta om skolarbetet. Flickor svarar oftare än pojkar att de känner sig stressade på grund av skolarbetet, men bland både pojkar och flickor är andelen stressade högst bland 15-åringar och lägst bland 11-åringar.⁴

Oro över klimatet

Klimatoro är vanligt bland barn och unga – en naturlig reaktion på ett verkligt hot. Vuxenvärlden och samhället behöver bidra till att hantera denna oro så att barn och ungas psykiska hälsa stärks. Exempelvis genom att de tydligt visar att de har ansvar för att hantera klimatkrisen och aktivt agerar för att bidra till lösningar, samt göra barn och unga delaktiga.

---

¹ <https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/organisation-och-styrning/statistik-och-fakta/statistikrapporter/befolkningsstatistik-huddinge-kommun.pdf>

² <https://experience.arcgis.com/experience/a2a117684b9947e58778866612df0df9/>

³ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-barns-levnadsforhallanden/pong/tabell-och-diagram/halsa--mar-ganska-bramycket-bra-samt-ar-oftafor-det-mesta-nojd-med-sig-sjalv-20232/>

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/>

Barn med funktionsnedsättning

Barn med funktionsnedsättning trivs inte lika bra i skolan som de övriga barnen i befolkningen. En jämförelse visar att bland flickor med funktionsnedsättning är det 33 procent som trivs mycket bra i sin klass, vilket är lägre än för övriga flickor i befolkningen där andelen är 40. Motsvarande uppgifter för pojkar är 45 procent för de med funktionsnedsättning och 58 procent för övriga pojkar. Det är även skillnad mellan pojkar och flickor i dessa två grupper (de med funktionsnedsättning och övriga barn). Om man lägger ihop de som trivs mycket bra med de som trivs ganska bra i sin klass blir det som förväntat högre siffror – 89 procent bland de med funktionsnedsättning och 94 bland övriga barn.⁵

Att prata med en vuxen

I en undersökning som finns i SCB:s statistikdatabas som är från Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn ULF) redogörs för barns benägenhet att prata med någon vuxen när de är oroliga eller ledsna. Statistiken inkluderar barn 12–18 år i hela Sverige. Barnen i undersökningen har svarat på frågor om ekonomi, fritid, hushållssysslor, hälsa, relationer med föräldrar, skolan samt trygghet

Det allra flesta barnen som deltog i undersökningen brukar prata med någon när de är oroliga eller ledsna över något. Det kan vara med mamma, pappa, någon kompis, någon vuxen på skolan eller någon annan. Men sen finns det även barn som inte gör detta, vilket redovisas i diagrammet.

I åldern 12-15 år är det 9 procent av flickorna och 12 procent bland pojkarna som inte brukar prata med någon när de är oroliga eller ledsna över något. I åldersgruppen 16-18 år är det oförändrat för flickorna (10 procent) medan det är fler bland pojkarna i denna grupp, 20 procent, som inte pratar med någon när de känner sig oroliga eller ledsna.⁶

Polisen om unga och kriminalitet

Polisen i Huddinge ser att rekrytering av unga till kriminell verksamhet är något som ökar och oroar i vissa områden samtidigt som allt fler hör av sig till kommunen och polisen gällande att vilja hoppa av den kriminella banan, där behöver man fortsätta möta upp och hantera de som vill hoppa av.

Hantering och användning av narkotika upplevs som ett stort problem inom många av kommunens geografiska områden. Här behöver man börja tidigt inom kommunens verksamheter för att jobba förebyggande och skapa trygga barn, ungdomar och unga vuxna, som inte lockas in i användningen av droger.

En förutsättning för att må bra och känna trygghet är att känna sig trygg i sitt eget hem. Barn och unga som lever i hem där det förekommer våld, löper också större risk att hamna i utsatthet och välja trygghet utanför hemmet i form av en gängtillhörighet med ökad risk att rekryteras in i kriminalitet. Polisen vill öka möjligheter att i tid upptäcka och kunna erbjuda hjälp till familjer där våld förekommer.⁷

---

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-barns-levnadsforhallanden/pong/statistiknyhet/barns-levnadsforhallanden-2023/>

⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-barns-levnadsforhallanden/pong/tabell-och-diagram/relation--brukar-inte-prata-med-nagon-nar-jag-ar-orolig-eller-ledsen-over-nagot-2023/>

⁷ <https://polisen.se/om-polisen/medborgarloften-och-lokal-samverkan/medborgarloften/stockholms-lan/huddinge/>

Stockholmsenkäten

Resultat av Stockholmsenkäten publicerades den 22 oktober⁸ och visar på förbättringar och utmaningar för unga i Huddinge. Enkäten ger viktig information om ungas levnadsvanor och hälsa. I Huddinge deltog samtliga kommunala skolor och några friskolor, och fyra av fem elever svarade. Resultaten visar både positiva trender och utmaningar.

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år bland elever i årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Undersökningen omfattar områden som droger, spel, kriminalitet och psykisk hälsa. I Huddinge deltog samtliga kommunala skolor och några friskolor, och fyra av fem elever svarade. Resultaten visar både positiva trender och utmaningar.

Användningen av alkohol och narkotika har minskat bland unga i kommunen. Sniffning och boffning, särskilt med lustgas, har dock ökat. Spel om pengar har blivit allt vanligare, särskilt bland pojkar, och det följer trenden i länet. Psykisk hälsa bland unga i Huddinge har förbättrats något sedan förra mätningen, men flickor upplever fortsatt betydligt sämre psykisk hälsa än pojkar.

På områden som kriminalitet och brottslighet visar årets Stockholmsenkät på små förändringar jämfört med tidigare år. Kriminaliteten har minskat bland Huddinges unga, och detsamma gäller brottsutsattheten.

En särskild positiv trend är att andelen flickor som blivit tvingade till sex har minskat jämfört med de tidigare mätningarna 2018 och 2020, vilket är ett viktigt framsteg för tryggheten bland unga flickor. Det visar att de satsningar som gjorts i kommunen på detta område har gett resultat.

Stöd för barn i Huddinge kommun

Förutom polisen finns ett flertal instanser dit barn och unga kan söka sig för att få råd och stöd i livet.

Fältsekreterarna

För den som är mellan 10 och 20 år och behöver en trygg vuxen att prata med. Fältsekreterarna rör sig där barnen finns till exempel i skolan, på fritidsgårdar och på nätet.

Fridlyst

Har stödgrupper för barn och ungdomar (och deras föräldrar) som är mellan 8 och 20 år och har det jobbigt hemma och kan behöva prata om det. Det kan vara förälder med psykisk sjukdom, förälder med missbruk eller beroende, föräldrar som har eller ska separera eller upplevt våld mellan föräldrarna.

MiniMaria Huddinge

På MiniMaria kan den som är mellan 13 och 20 år eller förälder få stöd i frågor om alkohol, narkotika eller spel om pengar. I teamet arbetar behandlare, sjuksköterska, psykolog och läkare.

Ungdomsmottagningen

Finns för unga från puberteten tills de fyllt 23 år. Alla besök är gratis. Där kan de få stöd om de mår dåligt eller har varit med om något jobbigt. De finns även för dem som har frågor om kroppen, sex, behöver skydd mot könssjukdomar och graviditet eller testa sig.

---

⁸ <https://www.huddinge.se/organisation-och-styrning/nyheter-press-och-webb-tv/nyheter/nyheter-inom-stod-och-omsorg/2024/stockholmsenkaten-visar-pa-forbattringar-och-utmaningar-for-unga-i-huddinge/>

Fritidsgårdar

I kommunen finns sex olika fritidsgårdar och ett kulturhus där barn i årskurs 7-9 kan komma för att umgås och möta vuxna.

Kyrkan möter barn och unga i Huddinge pastorat

I kyrkorna i pastoratet möter personalen barn varje vecka. Verksamheter för barn 0-18 år bedrivs i pastoratets fyra församlingar.

Under en vecka möter personalen i Flemingsbergs församling ungefär sammanlagt ett 80-tal barn i den veckovisa verksamheten, ett 60-tal i konfirmation och ungdomsverksamhet. I Huddinge församling möter personalen ca 150 personer, stora som små, i barn- och ungdomsverksamheterna. Till Sankt Mikael's församling kommer ca 300 barn, ungdomar och föräldrar under veckorna. I Trångsund-Skogås församling är siffran uppskattad till ca 200 barn per vecka under terminerna. Barnen återkommer i de flesta verksamheter vilket gör att personalen möter samma barn flera gånger och många även under flera år.

Metod

Synpunkter har inhämtats genom fyra frågor till barn och unga som deltar i verksamheter i pastoratet som utgår från några av målen i församlingsinstruktionen.

Frågorna och svarsalternativen har skrivits på stora papper och barnen och ungdomarna har fått sätta ett streck eller annan symbol på respektive svarsalternativ eller skrivit ett eget alternativ. De har haft möjlighet att välja flera svar.

Svaren på sammanställs under Aktuella synpunkter och erfarenheter och analyseras i sista delen.

Frågor

1. Vad tycker du är kul att göra i gudstjänsten? (alt. Om du var med i en gudstjänst vad skulle du vilja göra då?)

- A. Läsa något, tex en text eller leda en bön
- B. Gå med i processionen, tex gå in med korset
- C. Sjunga/dansa
- D. Visa upp vad ni gjort i en verksamhet, tex söndagsskolan, konfa eller annan verksamhet.
- E. Eget alternativ.

(här kan man med fördel uppmuntra till egna alternativ).

2. Får du möjlighet att prata om det som är viktigt i livet i kyrkan?

- A. Ja
- B. Nej

C. Ibland

D. Eget alternativ

3. Vad skulle du vilja hjälpa till med i kyrkan?

A. Vara ungdomsledare

B. Hjälpa till i en diakonal verksamhet som till exempel Second hand eller i café

C. Hjälpa till i Gudstjänsten

D. Vara någons kompis

E. Eget alternativ

4. Vad skulle/har lockat dig att gå konfirmation?

A. Att lära mig mer om Gud

B. Att få fler kompisar

C. Att lära känna mig själv bättre

D. Att få resa någonstans

E. Eget alternativ

Aktuella synpunkter och erfarenheter

Ett 60-tal barn mellan 7-19 år som deltar i verksamheter i pastoratet har svarat på frågorna. Majoriteten av de som svarade var över 10 år. Här nedan redovisas en sammanfattning barnens och ungdomarnas svar.

1. Vad tycker du är kul att göra i gudstjänsten? (alt. Om du var med i en gudstjänst vad skulle du vilja göra då?)

Bland de yngre barnen svarade de flesta att de vill sjunga eller dansa i gudstjänsten och att gå med i processionen. Bland egna alternativ fanns bakning och att vara med och dela ut nattvarden.

Att sjunga var även populärt bland de äldre barnen. Lika många vill läsa text. Att ange eget alternativ var mest populärt och där fanns bland annat; att dela ut nattvarden, tända ljus, predika och spela musik, spela teater. Att dela ut nattvarden var mest populärt.

2. Får du möjlighet att prata om det som är viktigt i livet i kyrkan?

Ca 95% av de svarande tyckte att de får prata om det som är viktigt i livet. Det kan vara relevant att tänka på att de svarar när andra ser och att det kan påverka svaret.

Övriga svarade ibland. Samt eget alternativ; ja, men inte om allt.

3. Vad skulle du vilja hjälpa till med i kyrkan?

Kring 60% av de svarande valde alternativet att "vara ungdomsledare". Ungefär 40% vill hjälpa till i gudstjänsten och lika många vill vara någons kompis. Ca 20% vill hjälpa till i en diakonal verksamhet så som second hand eller café. Ett eget alternativ som föreslogs var att vara med i en insamling till ACT och att hjälpa till i köket.

4. Vad skulle/har lockat dig att gå konfirmation?

De minsta barnen (7-9 år) svarade inte på den här frågan.

Ca 70% av de svarande valde alternativet "att få fler vänner". Ungefär 65% valde "att få resa någonstans". På tredje plats kom "att lära sig mer om Gud" som ca 50% av de svarande valde. En tredjedel valde "att lära känna mig själv bättre" och ett eget alternativ var "att hitta en gemenskap och ett ställe där man hör hemma".

Analys och slutsatser

Gudstjänst

Ett av målen i församlingsinstruktionen är att barnens och de ungas delaktighet utvecklas för att få fler aktiva i gudstjänsten.

Utifrån barnens och ungdomarnas svar kan man se att till exempel kör, annan musikverksamhet och estetisk verksamhet har stor betydelse för barnens lust att medverka i gudstjänsten.

I de gudstjänster där man vill stärka barn och ungas deltagande är det därför intressant att satsa på musik och andra estetiska uttrycksformer.

Att dela ut nattvarden är något som särskilt de unga från 15 år vill vara delaktiga i. Liksom att få läsa en text.

Att uppmuntra ungdomar att till exempel gå sida vid sida med en kyrkvärd eller att själv bli kyrkvärd kan vara ett sätt att öka delaktigheten.

Att tända ljus kom också högt bland de egna alternativen. En tolkning är att det handlar om ljusständning under en bönestund. Alltså att man på egen hand tänder ljus för något man särskilt vill be för (inte ljusständning under Tacksägelsen).

Det momentet är ett sätt att vara delaktig i gudstjänsten men som inte innebär att man ska framträda inför församlingen. Vilket också är ett sätt att delta som har en viktig betydelse. Vad som menas med delaktighet förklaras inte i församlingsinstruktionen.

Undervisning

Under rubriken undervisning i församlingsinstruktionen formuleras två mål vilka har varit fokus för frågorna till barnen och ungdomarna:

- Att utveckla fler former för teologiska och livsnära samtal om olika samtidsfrågor
- Att fler ska välja att konfirmera sig så att vi når minst 50% av de tillhöriga i varje församling.

Barn och unga i våra församlingar upplever att de får möjlighet att prata om det som är viktigt i livet i kyrkan. Svaret ger inte mycket mer information än så. Frågan har inte preciserats kring vad de får prata om men visar att deras upplevelse är att de får beröra de frågor som de själva anser är viktiga.

I undervisningen som barnen och ungdomarna som svarat deltar i ingår samtal kring hur vi är mot varandra som människor och gentemot resten av Skapelsen, samtal och övningar kring Bibeln och vem Gud är, tid att "hänga" och att prata med varandra, samtal om klimatet, om relationer och hur man har det.

Eftersom några svarade med viss tveksamhet finns det förstås utvecklingspotential. Samt att de svarade när andra såg/hörde vilket kan ha påverkat vad de valde att svara.

Det andra målet handlar om att få fler att konfirmera sig. Bland ungdomarna som svarade var ungefär hälften redan konfirmerade men oavsett om de var konfirmerade eller inte än i ålder för konfirmation var svaren liknande.

Det viktigaste motivet för att välja konfirmation, ca 70% av de svarande, var att få fler vänner. Tätt följt av att få resa någonstans som ca 65% kryssade för. På tredje plats kom motivet att lära sig mer om Gud, som ca 50% av de svarande valde. En tredjedel valde alternativet "att lära känna mig själv bättre".

Det här kan ge en indikation på vad som är viktigt att lyfta fram när vi kommunicerar om konfirmation inför anmälan. Men också vad vi fokuserar på i undervisningen som förstås behöver följa riktlinjerna för konfirmationsundervisningen.

Diakoni

Ett av målen för diakonin i församlingsinstruktionen är att prioritera verksamhet och mötesplatser för utsatta grupper och för barn, unga och deras familjer. Vilket förstås är relevant utifrån det som beskrivs ovan, under rubriken Kartläggning.

Mission

Under rubriken mission har vi fokuserat på ideellt engagemang bland barn och unga. Därför har vi frågat barnen vad de skulle vilja hjälpa till med i kyrkan.

En stor grupp ideella är våra ungdomsledare. I undersökningen var det också det mest populära alternativet. Kring 60% valde alternativet att "vara ungdomsledare". Det kan finnas flera orsaker till det bland annat att det är ett av de få alternativ som finns för ungdomar när det kommer till ideellt engagemang. Det finns goda möjligheter att uppmuntra barn och unga att vara ideell även inom andra områden. Om det finns fler alternativ än att just bli ungdomsledare ger det möjlighet även för den som inte vill det, att engagera sig i kyrkan. Till exempel att hjälpa till i en diakonal verksamhet så som second hand eller café som ca 20% svarade var av intresse.

Ungefär 40% vill hjälpa till i gudstjänsten. Här finns stor potential att rekrytera gudstjänst- och kyrkvårdar.

Att "vara någons kompis" ska inte underskattas när det kommer till mission. I samtal med barn och ungdomar som deltar i våra verksamheter kommer det inte sällan fram berättelser om hur de agerat på skolan när någon till exempel blivit utsatt eller är ensam. Och att de gjort det utifrån vad vi undervisat och samtalat om i kyrkan.